

Основни насоки на дейността на КАМАРА на създатели на зелен транспорт в България

автор: чл. кор. Стойчо Симов

Камарата е Сдружение с нестопанска цел в частна полза. В обхвата на дейността на Камарата се включва: Обмен на информация, координиране на действия, оказване на съдействие, научно-изследователска и конструкторска дейност, анализи, консултации, трансфер на технологии и „ноу-хау“, обучение в полза на членовете на „Камарата“ в областта на: материалите, средствата, елементите, възлите, детайлите, системите, пазарните изделия за създаване на средства за екологичен транспорт; организиране на участие в изложения, базари и др.; консултации, научно-изследователска и други дейности по възлагане от страна на членове на „Камарата“ и на други възложители.

Успешното реализиране на дейността на Камарата е свързано с постигане на следните цели:

- Обединяване, насърчаване и коопериране усилията на членовете за развитие на средства за екологосъобразен транспорт в промишлеността, строителството, селското стопанство, туризма, услугите и другите дейности, осъществявани от общините, областите, държавните органи и обществените организации;
- Подготовка и осигуряване със средства за екологосъобразен транспорт на участващите в поливалентен еко транспорт на земеделските и промишлени производители, обществени и корпоративни транспортни системи, логистични фирми, организации за социални услуги и социално предприемачество за достигане световните критерии за конкурентноспособен и екологичен транспорт и опазване на околната среда;
- Създаване на информационна система за пазарните възможности на членовете на Камарата в страната, за тенденциите в развитието на пазарите, науката и техническия прогрес, за постиженията на водещите наши и чужди научни, научно-приложни и развойни центрове;
- Чрез популяризиране и внедряване на изделията и средствата за екологичен транспорт да бъдат подобрявани екологичните и социалните функции и стопанисването на природните ресурси като горите, пасбищата, обработваемата земя, природните паркове и природните забележителности, рекреационните зони и селищни системи - многофункционално, по най-разумния и природно съобразен начин модернизиране на наличните и създаване на нови транспортни връзки и транспортни услуги;
- Подготовка чрез обучение на личния състав на членовете на Камарата, за осигуряване на технологично разнообразие за производства на транспортни средства с висока производителност и икономическа изгода;
- Съдейства чрез информационни кампании за предоставяне и усвояване на инвестиции в еко транспорта, предназначени за осигуряване на еко равновесието в силно урбанизирани зони, чувствителни и застрашени природни паркове и резервати и провеждане на ефективна аграрна политика в условията на екологосъобразна социална пазарна икономика;

- Съдействие за развитие на външноикономическите връзки и сътрудничество, и представяване на членовете в международни организации;
- Съдействие на членовете на камарата и на други организации, занимаващи се със създаване на средства за еко транспорт да участват в изграждане на ефективни системи от еко транспортни услуги в екотуризма, земеделието, животновъдството, хранително-вкусовата, горската промишленост, обществения транспорт, социалните услуги, социалното предприемачество;
- Разработване на стратегии, програми, проекти и модели за решаване на проблемите на „зеления транспорт в България“
- В процеса на реализиране на целите ще бъдат използвани следните средства:
- Маркетингови проучвания и анализи на условията за конкуренция на нашите и чуждите пазари;
- Разработване на стратегии, проекти, бизнес-програми, становища по законопроекта за стопански, данъчни, социални, митнически въпроси и други нормативни актове;
- Съдействие за привличане на чуждестранни инвестиции в еко транспорта, при взаимен интерес;
- Организиране и провеждане на курсове, семинари, консултации, школи, лектории и други форми на обучение и преквалификация на ръководните кадри и специалисти;
- Подпомагане на членовете на Камарата и организираното им включване в провежданите у нас и в чужбина изложби, базари, панаири, конференции, бизнес-срещи и други;
- Подкрепа интересите и повишаване търговско-промишленото състояние на деятелите на еко транспорта и производителите на средствата за еко транспорт;
- Организиране на банка за идеи, иновации, научно-приложно творчество за развитието на изделия и средства за еко транспортни системи, както и производство на еко транспортни средства;
- Разгръщане на изследователска, научно-приложна и друг вид научна дейност, свързана с развитието на членовете на Камарата, развитието на конкурентоспособността на тяхното производство и за реализация на собствените им научно-приложни и интелектуални продукти за вътрешния и международен пазар;
- Подготовка на оферти, преговори и други форми на икономическо сътрудничество между членовете и с чуждестранни фирми и организации;
- Съдействие на членовете на Камарата за доставка на прогресивни технологии, технологични линии и всякакви съпътстващи сертифицирането и узаконяването материално технически средства с помощта и финансовата подкрепа по оперативни програми и фондове на Европейския съюз;
- Членство в и контакти с наши и чуждестранни камари, асоциации и други международни организации, центрове за международна търговия и производство,

кооперативни и корпоративни европейски и международни организации, участие в изпълнението на международни проекти и програми;

- Създаване и поддържане регистър на деятелите на еко транспорта, като: създателите на технологии, знания; производителите; търговците; внедрителите; консултантите; учителите и други - членове на Камарата на създатели на зелен транспорт в България, чиито интереси тя защитава пред съответните държавни и други органи и организации.
- Създаване на научни продукти за ускорено развитие на “зелен транспорт” в България.
- Организиране и реализация на други форми на дейността, съответстващи на основополагащите цели и функции на Камарата.

Камарата ще постига целите и задачите си със собствени средства и дейност, както и чрез дейности на физически и юридически лица от страната и чужбина - членове или взаимодействащи си с нея, чрез разгръщане на съвместна работа и дейности за осигуряване на устойчив растеж.

При реализиране на целите в близките 1 до 3 год. вниманието ще бъде съсредоточено върху:

- Изготвяне на проект, прототип и пробна серия на селищен и около селищен ниско скоростен автомобил, снабден със слънчев панел на покрива за градски комунални и стопански дейности с оглед на заместване на превозът с животинска тяга с електрическа; обслужване на пешеходните зони; намаляване вредните емисии от ДВГ в населените места; отдаване под наем за пътнически градски транспорт;
- Конвертиране на подбрани модели и марки автомобили (виж. посочените линкове);
- Организиране производството и доставката на пакети детайли, необходими за конверсията;
- Създаване на лаборатория за електромагнитна съвместимост чрез възлагане на държавна обществена поръчка към германски, италиански и др. изпълнители;
- Създаване условия за конверсия на сертифицирани електромобили в България - Рено, Нисан и др. като собствениците на ремонтни халета бъдат обучени и снабдени с необходимото за целта оборудване;
- Сглобяване у нас на сертифицирани китайски малогабаритни електромобили със съдействието на новосъздадения у нас китайско-източноевропейски център за инвестиции;
- Включване на електрокарните производители в програма за модернизиране на товарния електротранспорт, увеличаване на тонажа и завръщане на международните пазари със съдействие на китайско-източноевропейският център в София;
- Модернизиране на електролокомотиви със съдействие на ВТУ “Тодор Каблешков“;
- Осигуряване приложението на уникален олекотен електромотор, по патент на проф. Попов към Китайските модели;
- Осигуряване на условия за повсеместна конверсия на старите но не много амортизирани лични автомобили с оглед на облекчаване на влизането в централните градски части, където с времето ще се въвеждат все по строги ограничителни мерки за

чистотата на въздуха; значително съкращаване на срока у нас за масово преминаване към екологичен транспорт, предвид високата цена/ за нашите условия /на новите модели; преминаване на огромен брой малки автосервиси в микрофирми за конверсия, сервиз и зареждане на електромобилите, дори и в малките населени места, където липсва промишленост; използване възможностите на Норвежкия фонд предназначен за слабо развитите северни райони на страната;

- Осигуряване изграждането на зарядни станции.
- Камарата ще организира за своите членове учебни програми и курсове за обучение и квалификация на специалисти по екологичен зелен транспорт в България.
- Създаване условия за прилагане на световната политика за опазване на околната среда в т.ч. и за възстановяване на еко равновесието.

Процесът на реализиране на близките и средносрочните цели ще бъде подчинен основано на глобалното сътрудничество, креативността и използването на най-новите технологии, т.е. на развитието на Смарт-икономиката и парадигмата "икономика на знанията". От учени, а вече и в практиката, се въвежда разделянето на икономиката на три сектора: първичен, произвеждащ суровината, вторичен, в който се изработва крайната продукция, и третичен - обхващащ сферата на услугите. Анализът на взаимодействието на тези сектори води до нарастващата роля на втория и третия сектор в развитието на икономиката.

В последните години на миналия век в научните среди се оформя идеята за изграждане на информационна икономика. Американският икономист В. Мартин (Martin W. J "The Global Information Society", Aldershot-Aslieb gover, broofielop, 1995) определя информационното общество като общество "...в което качеството на живота, както и възможностите за социални промени и икономическо развитие, в по-голяма степен зависи от информацията и нейното използване"

Според друг икономист - М. Кастелс (Кастельс М. „Информационная эпоха: икономика, общество и култура“. – М.; ГУ ВШЭ, 2000,) , информационната икономика може да бъде определена и като глобална икономика: "... информационна -защото производителността и конкурентоспособността, които са фактори или агенти в тази икономика, зависят на първо място от способността им да генерират, обработват и ефективно да използват информацията... Глобална - защото основните видове икономическа дейност като производство, потребление и циркулация на стоките и услугите, а също така и техните съставляващи(капитал, труд, суровина, управление, информация, технологии, пазари и се организират в глобален мащаб, или непосредствено с използването на разгърнатата мрежа, която свързва икономическите агенти от 2000 г. в световната научна общност възникна парадигмата икономика на знанията". Преходът към "икономика на знанията" се свързва с онези преобразования, които имат връзка с трансформирането на начините за генериране и предаване на знания.

Както се подчертава в едно изследвана на Световната банка, икономиката на знания е икономика, "в която знанията се придобиват, генерират, разпространяват, за да ускорят икономическото развитие"

Икономиката на знания се основава на четири "стълба": системата на образование, информационната и комуникационната инфраструктура, ефективната система на иновациите и институционалния режим"

Специалистите от Световната банка предлагат т.нар. "индекс на икономиката на знания" (KEI), условен показател, за установяване не само нивото на икономиката на знания в дадена страна, но и да се изяснят тенденциите на развитие на тази икономика. Нивото на развитие на икономиката на знания се оценява въз основа на 109 параметъра, групирани в посочените четири "стълбове".

Индексът на системата на образование се изчислява въз основа на следните показатели: ниво на грамотност сред възрастното население, степен на професионална подготовка на сътрудниците, качество на образованието в сферата на естествените науки и математиката, достъп до Интернет в учебните заведения, държавните разходи за образование в % от брутния вътрешен продукт, работници с професионално-техническо образование в % от работната сила, брой на постъпващите във ВУЗ и др.

Изследователите от Световната банка са установили, че най-високото равнище на КЕ-индекса е доказателство за потенциално най-високи темпове на икономическо развитие. Повишаването на КЕ-индекса с един пункт повишава рейтинга на страната с 13 пункта и темповете на икономическо развитие нараства с 0,46%.

В края на първото десетилетие на XXI век се появява гледна точка за формиране на Смарт-икономика, на която са присъщи интелектуализацията, институционализацията, социологизацията и екологизацията във всички обществени сфери.

Интелектуализацията предполага ръст на научно-изследователските разработки и внедряването им в производството въз основа на тяхната иновативност, развитие на интелектуалния потенциал на индивида и предприятията, създаване и развитие на интелектуалните потребности, стимулиране на креативността, на творческия подход към поставяните за решаване задачи, постоянно обновяване на знания в процеса на непрекъснатото образование, усъвършенстване на иновационните технологии.

Институционализацията означава активизиране на държавата в сферата на структурните преобразования по отношение на собствеността, създаване на ефективна система за защита на интелектуалната собственост, усъвършенстване на законодателната система, която регламентира научно- изследователските разработки и иновационните процеси, стимулиране на природозащитната дейност на икономическите субекти.

– Екологизацията е насочена към реализиране на еколого-икономически интереси, а социализацията - към постигане на общо благосъстояние и колективна същност.

– Към основните цели на Смарт-икономиката може да се отнесат:

– Възстановяване на икономическия ръст след глобална криза и осигуряването му в дългосрочна перспектива.

– Постигане на висока производителност на труда.

– Подготовка и широко имплантиране труда на интелектуалните работници в производството на нови стоки и услуги

– Формиране на иновационни екосистеми.

Внедряване на най-новите технологии, Смарт-мрежи във всички сектора на икономиката за осигуряване на бърз достъп до информация и знания, генериране на нови идеи с последващо внедряване в производството на стоки и услуги с повишена добавена стойност и интелектуална съставна част, преобразования, в създаването на принципно нови форми на предприемачество, в новаторските корпоративни отношения, а също така за повишаване конкурентоспособността на фирмите. В САЩ и в Европа се създават фирми, които на практика не използват основен капитал, а само интелектуален (наричат ги "компания на знанията" - knowledge companies). Половината от бързо растящите компании в САЩ са именно компании на знанията.

Вече има и термин knowledge workers- работници на интелектуалния труд, които генерират нови знания. П. Дракар твърди, че ако през XX век лидерството в световната икономика зависеше от уменията да се постига висока производителност на физическия труд, то през XXI век лидерството ще е на страната на онези, които успеят систематично и максимално ефективно да повишават производителността на умствения труд. През 2004 г. едва една трета от заетите в икономиката на САЩ са били "интелектуални работници".

Развитието на различните форми на взаимни връзки на фирмите в областта на трансфера на технологии и знания позволява да се увеличат разходите за научни изследвания и тяхното реализиране.

Съвременният етап в развитието на икономиката се характеризира не само със структурни и технологически промени, а и с трансформиране на целия икономически процес, с формулиране на нова парадигма за развитие на производството. Отличителна черта на смарт-икономиката е повишаване ефективността на икономическите ресурси въз основа на иновации и иновативност. Иновациите се разделят на стокови, процесни, маркетингови и организационни. Иновативността се определя като качествена характеристика на системата, която е насочена към обновяване на трансформирането на технологическите процеси, към повишаване наукоемкостта, на динамичността на производство на стоки и услуги. Иновативността е свързана не толкова с промените на обема произвеждана продукция, колкото с кардиналните промени в структурата на организацията на производствените процеси, с внедряване в практиката на най-новите постижения на науката, със създаването на иновационни материали и производството на оригинална продукция, която да отговаря на търсенето. Определянето на интелектуалните ресурси като основен фактор на производството поражда редица теоретически и практически проблеми, като разрыв между пазарната и балансовата стойност на предприятието, оценка на дела БВП с оглед използването на интелектуални ресурси, високата рентабилност на "интелектуалните компании", формирането на търсенето и предлагането на пазара на наукоемките стоки, измерване на неосезаемите активи, механизъм за създаване на добавена стойност чрез интелектуалните ресурси и т.н.

В някои страни са разработени държавни програми за изграждане Смарт-икономика (Ирландия, Холандия, Корея, Сингапур и др.). В Ирландия вниманието е съсредоточено върху създаването на система от научни изследвания, която да е на световно ниво. Акцент се поставя и на осигуряването на икономически ръст чрез иновации и внедряване на научни разработки, на повишаване конкурентоспособността на страната, на развитието на "зеления" сектор на икономиката на основата на преход от въглищна енергетика към възобновяеми източници на енергия. Решава се и проблема за активното привличане на научни идеи и ноу-хау, тяхната защита и комерсиализация, създаване на иновационна екосистема, а също така за социалната защита на населението. За постигането на тези цели се търси увеличаване на инвестициите в научните изследвания, формиране на първокласни бизнес-структури, широко използване на човешкия и интелектуалния капитал в производството на добавена стойност, иновационни стоки и услуги. Вниманието в държавната програма на Ирландия е фокусирано върху развитието на "зелената икономика", който спомага за съхраняване на околната среда, създаването на нови работни места в това направление и формиране на специфична среда на "зелените якички".

Сингапур оповести пет стратегии за преход към Смарт-икономика. Те се свеждат до диверсификация на енергийните източници, усъвършенстване на инфраструктурата, повишаване на енергийната ефективност, активно развитие на "зелена икономика", осигуряване на адекватно ценообразуване на енергийния пазар.

Реализирането на целите на Смарт-икономиката изисква адекватни промени в образователната система. Знанията вече не се раждат в традиционните учебни заведения, обучението вече се разпространява от независими центрове. Голяма роля играе неформалното обучение, когато обучаваният сам определя целта на обучението си, намира материали в отворените образователни ресурси, моделира курс и получава индивидуална специалност. Гъвкавостта, приспособимостта, качествените показатели, иновациите - на тези изисквания трябва да отговарят смарт- училищата и университетите, за да могат да следват извършващите се промени и нарастващите търсения на обучаваните. Самото понятие етап предполага по-бърз отговор на

изискванията на икономиката и на света като цяло по отношение на индивидуалните компетентности.

Две са групите компетентности - универсални, в които се включват общо научни, инструментални, социално-личностни и общо културни компетентности, и професионални компетентности.

Към групата на универсалните компетентности се отнасят общо научните и аналитическите компетентности, базовите инструментални навици, умението да се работи с информации, креативността, иновативността, навиците за устна и писмена комуникация, навиците за самоопределение и проблематизация.

Тези компетентности се формират в различни курсове за обучение, като се актуализират в процеса на формиране на професионалните компетентности чрез тренинги, практикуми, кейсове и други видове учебно-практическа дейност. Универсалните компетентности са базови, еднакви за всички направления на подготовка.

Като критерии за измерване на компетентностите се използва четирите нива на иновационно мислене в процеса на усвояване на съответните компетентности:

1. ниво - репродуктивно - решава поставената задача с използване на стандартни методи и по предварително разработени, установени и предписани процедури;

2. ниво - иновационно-репродуктивно - това е способността в рамките на поставените задачи да се намират нестандартни методи за тяхното решаване, като се избират най-ефективните процедури;

3. ниво - иновационно - способността на специалиста да си поставя цели и задачи в своята дейност, в дейността на подчинените си и в организацията като цяло, да разработва иновативни методи и процедури за тяхното постигане;

4. ниво - иновационно-креативно - способността на специалиста да разработва концепция за дейността си, за дейността на подчинените си и на организацията като цяло въз основа на многостепенна оценка на ситуацията в организацията и във външната среда.

3-тото и 4-тото ниво на развитие на компетентностите е възможно да бъдат достигнати чрез принципно нови подходи към организирането на учебния процес. Системообразуващ елемент трябва да бъде теоретическото или практическото изследване, провеждано от група или от един обучаващ се като 30% от времето трябва да се отделя за лекции, 30% - за семинари, тренинги, практикуми и игрови методи за обучение, 40% - за самостоятелна работа и работа в група по проекти.

Чл. кор. Стойчо Симов

Чл. кор. Стойчо Симов – председател на Контролния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България; Управител на „Стройинвестхолд“ ООД; Член кореспондент на ОАНОК